

Plán péče
o přírodní památku
Čechy pod Kosířem
na období
2024 – 2033

Ing. Marián Horváth, Ph.D.
Mgr. Petra Hanáková Bečvářová, Ph.D.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

Realizováno v rámci projektu „Podpora biodiverzity v Olomouckém kraji – péče o vybrané evropsky významné lokality“ registrační číslo projektu CZ.05.4.27/0.0/0.0/16_031/0009996
spolufinancováno Evropskou unií v rámci Operačního programu Životní prostředí 2014 - 2020

Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území	1
1.1 Základní identifikační údaje.....	1
1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR	1
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí.....	1
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma	2
1.5 Překryv území s jiným typem ochrany.....	2
1.6 Kategorie IUCN.....	3
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ.....	3
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu	3
1.7.2 Předmět ochrany – současný stav	3
1.8 Cíl ochrany	4
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany.....	4
2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	4
2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů.....	4
2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů	5
2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti.....	7
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti	7
2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy	9
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch.....	9
2.4.1 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky	9
2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup	10
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize	10
3. Plán zásahů a opatření.....	10
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	10
3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání.....	10
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	11
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností ...	12
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu	12
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území.....	13
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností.....	13
3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území	13
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území	13
4. Závěrečné údaje.....	14
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)	14
4.2 Použité podklady a zdroje informací	14
4.3 Seznam používaných zkratk	15
4.4. Podklady pro plán péče zpracoval	15
5. Přílohy	16

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	5842
kategorie ochrany:	Přírodní památka
název území:	Čechy pod Kosířem
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	nařízení
orgán, který předpis vydal:	Krajský úřad Olomouckého kraje
číslo předpisu:	5/2015
datum platnosti předpisu:	12. 11. 2015
datum účinnosti předpisu:	29. 12. 2015

PP Čechy pod Kosířem byla poprvé vyhlášena nařízením Olomouckého kraje č. 2/2013 ze dne 28. 11. 2013, kterým se vyhlásila přírodní památka Čechy pod Kosířem a jejich ochranné pásmo a stanovily se bližší ochranné podmínky přírodní památky. Území bylo následně změněno nařízením Olomouckého kraje č. 5/2015 ze dne 12. 11. 2015, kterým se mění nařízení Olomouckého kraje č. 2/2013, kterým se vyhlašuje přírodní památka Čechy pod Kosířem a její ochranné pásmo a stanovují bližší ochranné podmínky přírodní památky.

1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR

kraj:	Olomoucký
okres:	Prostějov
obec s rozšířenou působností:	Prostějov
obec s pověřeným obecním úřadem:	Čechy pod Kosířem
obec:	Čechy pod Kosířem
katastrální území:	Čechy pod Kosířem (618926)

Příloha:

M1 – Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území

Katastrální území: (618926) Čechy pod Kosířem

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
st. 129		zastavěná plocha a nádvoří		3813	2667
Celkem					2667

Pozn.: Výměra parcel, které zasahují do ZCHÚ částí, byla stanovena geodetickým zaměřením provedeným v roce 2015.

Ochranné pásmo

Katastrální území: (618926) Čechy pod Kosířem

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
168/1		ostatní plocha	zeleň	83326	81660
168/2		vodní plocha	rybník	3519	3519
168/6		ostatní plocha	ostatní komunikace	76	76
st. 129		zastavěná plocha a nádvoří		3813	1146
Celkem					86551

Pozn.: Výměra parcel, které zasahují do OP částí, byla stanovena planimetrováním v GIS nástroji, přičemž výměra v dotčené ploše byla stanovena územním ziskem dle georeferenčního systému S-JTSK/Krovak East North – kód EPSG:5514.

Příloha:

M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	Vyhlášené OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	-	-		
vodní plochy	-	0,3519	zamokřená plocha	-
			rybník nebo nádrž	-
			vodní tok	-
trvalé travní porosty	-	-		
orná půda	-	-		
ostatní zemědělské pozemky	-	-		
ostatní plochy	-	8,1736	neplodná půda	-
			ostatní způsoby využití	-
zastavěné plochy a nádvoří	0,2667	0,1146		
plocha celkem	0,2667	8,6401		

1.5 Překryv území s jiným typem ochrany

národní park:

chráněná krajinná oblast (včetně zóny):

překryv s jiným typem ochrany:

-
-
- EECONET - zóna zvýšené péče o krajinu (kód: 162)
- Nadregionální biokoridor (kód: 40)
- Zámek je nemovitou kulturní památkou, číslo rejstříku: 16179/7-5483

mezinárodní statut ochrany:

-

Natura 2000

ptačí oblast:

-

evropsky významná lokalita:

- CZ0713723 Čechy pod Kosířem (kód: 3208)

1.6 Kategorie IUCN

III - přírodní památka nebo prvek

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Předmětem ochrany v přírodní památce je biotop evropsky významného druhu vrápence malého (*Rhinolophus hipposideros*).

1.7.2 Předmět ochrany – současný stav

A. druhy

druh	stupeň ohrožení			popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace	kód předmětu ochrany*
	**	***	****		
vrápenec malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	KO	VU	Příloha II a IV, Bern II, Bonn II, Eurobats	Druh obývá půdní prostory zámku a sklepní prostor pod schodištěm do zahrady. Početnost zaznamenaná v roce 2021: 181 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2020: 241 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2019: 107 jed. ((zdroj: Šafář J., ND), v roce 2018: 202 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2017: 114 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2016: 201 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2015: 172 jed. (zdroj: Šafář J., ND).	a, b*

*kód předmětu ochrany:

a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ

b = předmět ochrany překrývající se EVL/PO (v závorce je uveden kód stanoviště dle vyhl. č. 166/2005 Sb., hvězdičkou (*) jsou označena prioritní stanoviště a druhy)

c = další významný ekosystém nebo jeho složka, který je navržen k doplnění mezi předměty ochrany ZCHÚ (viz i kap. 3.4)

** kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.

*** stupeň ohrožení dle červených seznamů ČR

**** evropsky významný druh a druh chráněný dle úmluv

Přílohy:

T2 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

1.8 Cíl ochrany

Cílem je pomocí aktivních managementových opatření a ochrany lokality zachovat letní kolonii vrápence malého a zajistit předmět ochrany ve stavu minimálně jako v době vyhlášení PP.

A. druhy

druh	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
vrápenec malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	Zachovat letní kolonii vrápence malého a zajistit předmět ochrany ve stavu minimálně jako v době vyhlášení PP	<ul style="list-style-type: none">Počet dospělých samic druhu netopýra brvitého (20-130)

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů

Přírodní památka se nachází v nadm. výšce 272 – 274 m v katastrálním území Čechy pod Kosířem na JV okraji obce. Přírodní památka a současně EVL zaujímá prostor empírového zámku Čechy pod Kosířem. Zámek leží v nádherném prostředí velmi hodnotného parku, který přechází v Z úbočí Velkého Kosíře. Objekt je čtvercového půdorysu s průčelím se schodištěm do parku orientovaným k JJZ. Trakt orientovaný k JJV je protažen SSV směrem přiléhajícími hospodářskými budovami.

Geomorfologie

Geomorfologicky území náleží k celku Velký Kosíř, který tvoří výrazná vyvýšenina srázně spadající zlomovým svahem k JZ a pozvolněji se sklánějící k SV, složená ze spodnokarbonských zvrásněných usazenin (droby, prachovce a břidlice myslějovického souvrství) (Demek et Mackovčín 2006). Z hlediska geomorfologického členění České republiky náleží chráněné území do Krkonošsko-jesenické soustavy (IV), do Jesenické podsoustavy (IVC), celku Zábřežská vrchovina (IVC-1), podcelku Bouzovská vrchovina (IVC-1C) a okrsku Velký Kosíř (IVC-1C-3) (Mackovčín et al. 2006).

Klima:

Dle klimatogeografického členění ČSR (Quitt 1971) se zájmové území nachází v klimatické oblasti **MT11**. Charakterizuje jí dlouhé, teplé a suché léto s průměrným počtem 40-50 letních dnů (tj. dnů s maximální teplotou 25°C a vyšší) v roce a s průměrnou červencovou teplotou 17-18 °C. Přechodné období je krátké, mírně teplé, s mírně teplým jarem a podzimem (průměrná teplota v dubnu 7-8 °C a v říjnu je 7-8 °C). Zima je krátká, mírně teplá a velmi suchá (průměrný počet ledových dnů, tj. dnů s maximální teplotou pod 0°C, je 30 až 40 v roce a průměrná lednová teplota je zde -2 až -3°C) s krátkým trváním sněhové pokrývky (Quitt 1971). Podnebí je v této části vlhčí, než více na J, kde se začíná uplatňovat mírný srážkový stín Drahanské vrchoviny.

Historie:

Čechy pod Kosířem jsou prastará obec připomínaná jako majetek olomoucké kapituly již v roce 1141. Ve druhé polovině 16. století postavil vladyka Matyáš z Hartinkova novou renesanční tvrz, kterou Skrbenští z Hřiště přebudovali v letech 1706-1716 na čtyřdílný barokní zámek. V letech 1768-1945 náležel zámek portugalskému rodu Sylva-Taroucca. Ervín Sylva-Taroucca přestavěl zámek v pozdním empíru. Na zámek navazuje rozsáhlý park s rybníkem vyzdobený romantickými stavbami a pseudogotickou vyhlídkovou věží, v níž je hrobka Sylva-Taroucců a Stolbergů. Na rozloze 20 ha je jeden z nejceněnějších dendrologických souborů na Moravě.

Flóra a fauna:

V bioregionu převažuje kulturní step s běžnou faunou s východními vlivy. Na malých zbytcích xerothermních lokalit fauna panonské podprovincie. Předmětem ochrany přírodní památky je vápenec malý. Kromě tohoto druhu se zde vyskytuje také několik dalších druhů letounů např. netopýr velký, netopýr večerní, netopýr černý.

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení		popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
		*	**	
Letouni				
vrápenec malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	KO	NT	Příloha II a IV, Bern II, Bonn II, Eurobats	Druh obývá půdní prostory zámku a sklepní prostor pod schodištěm do zahrady, kde tvoří významnou letní kolonii. Část jedinců v objektu i zimuje, ve sklepení k oranžerii, jako loviště užívají zámecký park i přilehlé okolí. Početnost zaznamenaná v roce 2021: 181 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2020: 241 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2019: 107 jed. ((zdroj: Šafář J., ND), v roce 2018: 202 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2017: 114 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2016: 201 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2015: 172 jed. (zdroj: Šafář J., ND).
netopýr velký (<i>Myotis myotis</i>)	KO	NT	Příloha II a IV, Bern II, Bonn II, Eurobats	Druh zaznamenán s pravidelným výskytem. Ojedíněle zimuje ve sklepech, i v letním období na půdě, hojně loví v ochranném pásmu v zámeckém parku. Početnost druhu v řádu jednotek jedinců (zdroj: Šafář J., ND).
netopýr večerní (<i>Eptesicus serotinus</i>)	SO	-	Příloha IV, Bern II, Bonn II, Eurobats	Druh zaznamenán opakovaně v rámci PP a OP. Ojedíněle v půdním prostoru, ale není vyloučena existence letní kolonie. Poslední záznam výskytu druhu z PP v roce 2020 (zdroj: Šafář J., ND).
netopýr černý (<i>Barbastella barbastellus</i>)	KO	-	Příloha II a IV, Bern II, Bonn II, Eurobats	Druh zaznamenán opakovaně v rámci PP a OP jako téměř ojedinelý nález na zimovišti v zámeckém sklepení. Poslední záznam výskytu druhu z PP v roce 2017 (zdroj: Šafář J., ND), následně v roce 2011 (zdroj: Anděra M., Gaisler J., ND).

netopýr dlouhouchý (<i>Plecotus austriacus</i>)	SO	VU	Příloha IV, Bern II, Bonn II, Eurobats	Druh zaznamenán opakovaně v rámci PP a OP - v zámeckém parku i na zimovišti ve sklepení. Poslední záznam výskytu druhu v roce 2011 (zdroj: Anděra M., Gaisler J., ND).
netopýr ušatý (<i>Plecotus auritus</i>)	SO	-	Příloha IV, Bern II, Bonn II, Eurobats	Druh zaznamenán opakovaně v rámci PP a OP - v zámeckém parku i ojediněle i na zimovišti ve sklepení. Poslední záznam výskytu druhu v roce 2011 (zdroj: Anděra M., Gaisler J., ND).
netopýr nejmenší (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)	SO	-	Příloha IV, Bern II, Bonn II, Eurobats	Druh zaznamenán opakovaně v rámci PP a OP - v zámeckém parku. Poslední záznam výskytu druhu v roce 2011 (zdroj: Anděra M., Gaisler J., ND).

** evropsky významný druh,

- druh zařazený v přílohách směrnice č. 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

Příloha II - druhy živočichů a rostlin v zájmu Společenství, jejichž ochrana vyžaduje vyhlášení zvláštních území ochrany,

Příloha IV - druhy živočichů a rostlin v zájmu Společenství, které vyžadují přísnou ochranu,

BERN - Druh zařazený v přílohách Úmluvy o ochraně evropské fauny a flóry a přírodních stanovišť

Bern II - přísně chráněné druhy živočichů;

Bonn - druh zařazený v přílohách Úmluvy o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů („Bonnská úmluva“),

Bonn II - stěhovavé druhy živočichů, s nepříznivým stavem z hlediska ochrany, jejichž ochrana by měla být zajištěna plněním mezinárodních dohod

Eurobats - dohoda o ochraně populací evropských druhů netopýrů

* stupeň ohrožení dle červených seznamů ČR:

Chobot & Němec (2017): Červený seznam ohrožených druhů České Republiky. Obratlovci. Příroda 34, Praha, 94 s.

Kategorie dle IUCN uvedená v červeném seznamu:

NT - téměř ohrožený druh

Kategorie dle vyhlášky č. 395/1992 Sb.:

KO - kriticky ohrožený druh

Hlavním předmětem ochrany v PP je dle zřizovacího předpisu populace chráněného vrápence malého (*Rhinolophus hipposideros*). Vrápenec malý je původně jeskynní druh, který ve střední Evropě začal zhruba ve středověku využívat také úkryty v lidských stavbách. Jde o nápadný druh, který se neukrývá ve štěrbinách - jedinci obvykle visí volně na viditelných místech. Letní kolonie samic jsou nevelké (většinou 20–100 ks) a obývají nejčastěji půdy a podkroví zámků, hradů, ale také sklepy budov. V těchto úkrytech se objevují od dubna. V období od poloviny června do začátku července samice rodí po jednom mláděti, které kojí po dobu asi 6–7 týdnů. Letní úkryty opouštějí samice a vzletná mláďata v průběhu srpna. K zimování se vrápenec uchylují kromě jeskyní také do štol a velkých sklepů (teplota prostředí v místě zimování +6 až +11 °C). Na nejvýznamnějších zimovištích v České republice bývá zjišťováno i několik set až tisíce jedinců. Vrápenec malý loví potravu na okrajích listnatých lesů a ve vegetaci podél vodních toků. Živí se především dvoukřídlým hmyzem, motýly a síťokřídlými. Zaznamenány byly pouze kratší přesuny mezi letními úkryty a zimovišti (obvykle 5–30 výjimečně více kilometrů, v některých případech dokonce za zimoviště slouží sklep téže budovy, v níž se na půdě nachází letní kolonie).

Letní kolonie vrápence malého sídlí v rámci PP v půdním prostoru zámku a zčásti i ve dvou tmavých prostorách pod hlavním schodištěm vedoucím do zámeckého parku. Po rozpadu kolonie v době přeletů využívají vrápenci i jiné části zámeckého areálu. V zimním období část vrápenců a příležitostně i několik dalších druhů netopýrů využívá část sklepních prostor jako zimoviště.

Dle údajů v nálezové databázi (Šafář J.) byla zaznamenána v jednotlivých letech následující početnost tohoto druhu:

v roce 2021: 181 jed. (zdroj: Šafář J., ND),

v roce 2020: 241 jed. (zdroj: Šafář J., ND),

v roce 2019: 107 jed. ((zdroj: Šafář J., ND),

v roce 2018: 202 jed. (zdroj: Šafář J., ND),

v roce 2017: 114 jed. (zdroj: Šafář J., ND),

v roce 2016: 201 jed. (zdroj: Šafář J., ND),

v roce 2015: 172 jed. (zdroj: Šafář J., ND),

v roce 2014: 90 jed. (zdroj: Šafář J., ND),

v roce 2012: 60 jed. (zdroj: Šafář J., ND),

v roce 2011: 146 jed. (zdroj: Šafář J., Mrtvá I, Reif D., ND).

Záznamy o druhu a uvedené údaje sahají až do roku 1988, avšak početnost byla pravidelně zaznamenávána od roku 2001.

Ze skupiny letouni byly z dřívějších záznamů v širším území PP uvedeny také druhy: netopýr vodní (poslední záznam v ND v roce 2011), netopýr velkouchý (poslední záznam v ND v roce 2011), netopýr brvitý (poslední záznam v ND v roce 2011), netopýr řasnatý (poslední záznam v ND v roce 2012). Tyto druhy nemají uvedeny v ND novější záznamy z území PP, proto nejsou uvedeny v tabulce výše. Jejich výskyt v rámci širšího okolí je však možný.

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

a) abiotické disturbanční činitele

Nejsou známy.

b) biotické disturbanční činitele

Nejsou známy.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

a) ochrana přírody

Lokalitu nepravidelně kontrolovali v 80. a 90. letech 20. století J. Gaisler, A. Reiter a J. Šafář. Od roku 2001 je pravidelně monitorována letní kolonie vrápenců malých, která byla poprvé zjištěna v roce 1988. V té době sídlila v půdním prostoru. V roce 1994 byla v součinnosti s orgány ochrany přírody provedena výměna části krovů napadených dřevomorkou a impregnace trámů přípravkem Bochemit Q. Čtvrtina střechy preferovaná vrápenci byla od

zbytku oddělena dvěma odhlučnými stěnami. Oprava většiny střechy tak probíhala do září 1994. Po rozpadu letní kolonie (asi 130 ks včetně mláďat) byla dokončena oprava zbytku střechy. Až později bylo zjištěno, že tehdejší správce objektu (v té době patřícího Okresnímu úřadu Prostějov) začal důsledně uzavírat větrací vikýře (z důvodu ochrany před dřevomorkou), čímž znemožnil existenci letní kolonie vrápenců malých v půdním prostoru. Vrápenci objevili náhradní stanoviště ve dvou sklepních komorách pod schodištěm z Mánesovy síně do parku, kde jsou pravidelně monitorováni od roku 2001 pracovníky AOPK ČR KS Olomouc a jejich spolupracovníky. V komorách byl bývalým uživatelem objektu mimo jiné uskládován různý materiál pro sportovní aktivity. V roce 2004

instaloval uživatel objektu bez vědomí vlastníka do vletových otvorů zábrany z jemného pletiva, aby znemožnil znečišťování sportovního náčiní trusem vrápenců. Ihned po zjištění této skutečnosti pracovníky AOPK ČR KS Olomouc a projednání se zástupcem vlastníka objektu, nechal tento pletivo odstranit. V posledních letech nový správce objektu opět větrá v letním období půdní prostory pomocí vikýřů, čímž umožnil návrat části letní kolonie vrápence malého návrat do podkroví.

Částečně jsou letouny využívány sklepní prostory (zejména pod SV částí objektu) jako zimoviště více druhů. Je o všem třeba konstatovat, že v minulosti bylo toto využití intenzivnější. Některé druhy letounů využívají přilehlý zámecký park v letním období jako loviště a je vysoce pravděpodobné, vzhledem k věkové druhové struktuře zde rostoucích dřevin, že i jako stanoviště letních kolonií nebo zimoviště. Zatím byl v posledních 20 letech v objektu zámku a v zámeckém parku doložen výskyt 10 druhů vrápenců a netopýrů.

V současnosti nejsou půdní prostory lidmi příliš využívány a obvykle tak nedochází k rušení netopýrů. Stejně tak další netopýry obývané prostory (prostor pod schodištěm, sklepy) jsou využívány jen řídce a kromě období rekonstrukce jsou poměrně klidnou lokalitou.

Z hlediska škodlivých vlivů jsou v současnosti největším ohrožením pro letní kolonii vrápenců opravy a přestavby střech včetně půdních prostorů a stavební úpravy kuchyně včetně skladů navazujících sklepních komor pod schodištěm:

- Nevhodné načasování stavebních prací (rušení, případně přímé ohrožení samic s mláďaty).
- Úplné uzavření vletových otvorů, například při zabezpečování půdy před ferálními holuby (zamezení výskytu netopýrů).
- Změna velikosti či umístění vletových otvorů (může netopýry zcela odradit od návratu do daného úkrytu, může také způsobit změnu mikroklimatu v půdním prostoru).
- Použití odlišné střešní krytiny (rovněž možná změna mikroklimatu).
- Zmenšení půdního prostoru, například při vybudování půdní vestavby (lokalita přestane splňovat nároky druhu na úkryt).
- Vytvoření nových střešních oken (nežádoucí prosvětlení prostoru).
- Použití nevhodných toxických látek na ošetřování dřevěných trámů (ohrožení zdraví a života netopýrů).

b) jiné způsoby využití

Po zestátnění měl zámek různé využití. Jen malá část (trakt orientovaný na JJZ) navazující přímo na velké schodiště z parku je upravena jako stálá expozice – pamětní síň Josefa Mánesa. Zbytek byl ještě asi do roku 2005 využíván jako výchovné zařízení pro problémové děti. V pozdějších letech nebyla většina objektu (v majetku České republiky - Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových) využívána. V současné době je objekt ve vlastnictví Krajského úřadu Olomouckého kraje, hospodaření se svěřeným majetkem kraje zde provádí Vlastivědné muzeum v Olomouci.

Přílohy:

T2 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy

- Nařízení Olomouckého kraje č. 2/2013 ze dne 28. 11. 2013, kterým se vyhlašuje přírodní památka Čechy pod Kosířem a její ochranné pásmo a stanovují bližší ochranné podmínky přírodní památky
- Nařízení Olomouckého kraje č. 5/2015 ze dne 12. 11. 2015, kterým se mění nařízení Olomouckého kraje č. 2/2013, kterým se vyhlašuje přírodní památka Čechy pod Kosířem a její ochranné pásmo a stanovují bližší ochranné podmínky přírodní památky
- Nařízení vlády ze dne 21. srpna 2013 o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit (sbírka zákonů č. 318/2013; částka 121)
- Nařízení vlády ze dne 15. srpna 2018 o vyhlášení evropských lokalit zařazených do evropského seznamu (sbírka zákonů č. 187/2018; částka 91)
- Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Čechy pod Kosířem CZ0713723. AOPK ČR, Správa chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví a krajské středisko Olomouc 2012 - Šafář J., Kovařík P. 9 s.
- Sdělení Ministerstva životního prostředí ze dne 22. února 2008 o evropsky významných lokalitách, které byly zařazeny do evropského seznamu - CZ0713723 Čechy pod Kosířem (sbírka zákonů č. 81/2008; částka 24)
- Územní plán Čechy pod Kosířem - s aktuální platností

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch**2.4.1 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky**

PP je vymezena jako jedna plocha celého půdního prostoru budovy a sklepního prostoru pod schodištěm. Letní kolonie vrápence malého byla v polovině 90. let 20. století soustředěna v půdním prostoru, a to zejména v místě kde je propojení půdy zámku s půdou nad hospodářskými budovami. Po opravě střechy a částečné výměně krovů napadených dřevomorkou bývalý správce objektu začal důsledně uzavírat vikýře, čímž znemožnil vlet vrápenců na půdu. Vrápenci si našli nové stanoviště pro letní kolonii ve sklepním prostoru pod schodištěm do zahrady. Při kontrole v roce 2008 bylo zjištěno, že pootevřenými dveřmi pronikají vrápenci ze sklípku do příručních skladů kuchyně, která není v posledních letech v provozu. Současný správce objektu po domluvě s pracovníky AOPK ČR začala opět v letním období používat vikýře k větrání půdy a v letních sezónách 2007 - 2009 byla část letní kolonie vrápenců malých opět i v půdním prostoru. V minulosti byla část sklepa směrem k oranžérii využívána také jako zimoviště více druhů letounů.

Přílohy:

T2 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup

A. druhy

druh:	vrápenec malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
<ul style="list-style-type: none"> Počet dospělých samic druhu netopýra brvitého (20 -130) 	Druh obývá půdní prostory zámku a sklepní prostor pod schodištěm do zahrady, kde tvoří významnou letní kolonii. Část jedinců v objektu i zimuje, ve sklepení k oranžerii, jako loviště užívají zámecký park i přilehlé okolí. Početnost zaznamenaná v roce 2021: 181 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2020: 241 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2019: 107 jed. ((zdroj: Šafář J., ND), v roce 2018: 202 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2017: 114 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2016: 201 jed. (zdroj: Šafář J., ND), v roce 2015: 172 jed. (zdroj: Šafář J., ND).	
	stav:	<i>dobrý</i>
	trend vývoje:	<i>setrvalý</i>

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Je třeba nadále umožnit využití půdního prostoru vrápeni ponecháním otevřených větracích střešních oken v období duben až říjen. A obdobně neuzavírat vletové otvory do sklepních komor pod schodištěm.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání

a) péče o populace a biotopy živočichů

Zásady péče o významné druhy živočichů vyskytujících se v ZCHÚ:

Pokud jsou krovy a střešní krytina relativně zachovalé, je lepší ponechat lokalitu pokud možno bez zásahu (současný stav netopýrům vyhovuje).

V případě, že je oprava střechy z technických důvodů nezbytná, je nutno dodržet následující zásady:

- Veškeré stavební i úklidové práce budou prováděny mimo období výskytu netopýrů, tj. od začátku října do poloviny dubna, před i po ukončení stavebních prací by měla být lokalita navštívena odborníkem.
- Budou zachovány otvory, kterými netopýři do úkrytu vletují.
- Bude použit stejný typ střešní krytiny, aby nedošlo ke změně mikroklimatu.
- Nebude změněn charakter půdního prostoru a sklepních komor (nebudou budována nová střešní okna, půdní vestavba apod.).
- Nebudou použity přípravky na ochranu dřeva, které jsou toxické pro netopýry.

- Pokud je třeba zajistit půdu proti pronikání ferálních holubů, lze do otvorů umístit latě či zahnuté pletivo, které umožní, aby půda byla nadále využívána netopýry.
- Trus, který se hromadí pod kolonií, je lépe odklízet každoročně (jednou z možností je položit na podlahu velkou igelitovou folii a na podzim z ní trus vysypat).
- V případě nutnosti ochrany členitější podlahy půdních prostor je vhodné pod kolonii instalovat dřevěné pódium kryté silnou fólií, čímž se usnadní provádění úklidu a ochrání klenba.
- Lze také zajistit ochranu trámů před poškozením močí a trusem pomocí půlených plastových rour upevněných na trámy.
- Ponecháním vhodných vletových otvorů do podzemních prostor umožnit jejich využívání pro zimování letounů

Lokalita	Dílčí plocha 1 - půda zámku a prostoru pod schodištěm
Typ managementu	Úklid a odvoz netopýřího trusu v objektu, který je chráněn PP a EVL a jeho likvidace
Vhodný interval	1 x za 1 rok
Minimální interval	1 x za 1 rok
Prac. nástroj / hosp. zvíře	Ručně, lopaty, pytle na odpad
Kalendář pro management	Říjen - březen (pol. dubna)
Upřesňující podmínky	Pravidelné každoroční čištění půdy a prostoru pod schodištěm od netopýřího trusu a jeho likvidace (likvidace odvozem mimo dotčený objekt).

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) ekosystémy mimo lesní pozemky

V souladu s uvedeným optimálním způsobem péče o předmět ochrany v PP je nezbytně nutné je udržení přístupnosti lokality pro vrápence používanými vletovými otvory a zachování stávajících mikroklimatických a světelných podmínek v obývaných prostorech. Stejně tak je nutné v době výskytu netopýrů zajistit potřebný klid v jimi obývaných prostorech (nerušit, neprovádět stavební či jiné podobné úpravy).

Jakékoliv případné zásahy do lokality je nutné provádět na místě výskytu letní kolonie mimo dobu výskytu vrápenců, tj. od října do března, a po poradě s odborným pracovníkem AOPK ČR. Pokud jsou krovy a střešní krytina, respektive stropy či jiné nosné konstrukce relativně zachovalé, je lepší ponechat lokalitu pokud možno bez zásahu (současný stav vrápencům vyhovuje).

V případě, že je oprava střechy z technických důvodů nezbytná, je nutno dodržet následující zásady:

- zachovávat otvory, kterými zvířata do úkrytu vletují; na půdě zámku slouží jako vletové otvory zejména vikýře ve střeše - pokud by měly být rekonstruovány, bylo by vhodné zvolit takové řešení, aby mohly být trvale otevřeny pro snadný průlet vrápenců a zároveň aby do nich nepršelo (nutný určitý přesah stříšky); stejně tak je nutné zachovat možnost volného průletu vrápenců i do prostoru pod schodištěm a do sklepa pod oranžerií
- používat stejný nebo termoizolačně podobný typ střešní krytiny, aby nedošlo ke změně mikroklimatu
- neměnit charakter půdního prostoru (nebudovat nová střešní okna, půdní vestavbu apod.)

- nepoužívat přípravky na ochranu dřeva, které jsou toxické pro netopýry; případné použití konkrétního přípravku předem konzultovat s odborným pracovníkem AOPK ČR
- pokud je třeba zajistit půdu proti pronikání ferálních holubů, lze do otvorů umístit latě, které umožní, aby půda byla nadále využívána letouny; konkrétní způsob zabezpečení vletového otvoru je nutné konzultovat s odborným pracovníkem AOPK ČR
- před i po ukončení stavebních prací by měla být lokalita navštívena odborným pracovníkem AOPK ČR

V současné době je výskyt vrápenců na lokalitě přiměřený a rozptýlený, takže není nutné řešit ochranu podlahy a trámů, pouze je nutné zajistit pravidelné čištění půdy a prostoru pod schodištěm. Pokud dojde k nárůstu početnosti letounů či jejich větší koncentraci, je možné pod kolonii pokládat plastovou fólii na zachycení trusu a pro ochranu trámů před poškozením močí a trusem použít půlené plastové trubky upevněné na trámy či zajistit jiné podobné opatření.

V případě plánování instalace nočního nasvícení budovy či jejího blízkého okolí nebo zásadní změny v nasvícení je nutné způsob jeho provedení předem konzultovat s odborným pracovníkem AOPK ČR - nevhodné nasvícení může ovlivnit využívání budovy a jejího okolí vrápenci.

Výčet plánovaných zásahů je uveden v tabulce v příloze T2. Pro zajištění potřebného klidu letní kolonie letounů je třeba provádět pravidelný každoroční úklid mimo období porodů a výchovy mláďat (květen až srpen).

Příloha:

T2 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Ochranné pásmo není hospodářsky ani jinak využíváno způsobem, který by negativně ovlivňoval předmět ochrany. V případě plánování instalace nočního nasvícení budovy či jejího blízkého okolí nebo zásadní změny v nasvícení je nutné způsob jeho provedení předem konzultovat s odborným pracovníkem AOPK ČR - nevhodné nasvícení může ovlivnit využívání budovy a jejího okolí vrápenci.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Geodetické zaměření lokality bylo provedeno v roce 2015, v současné době není nutné aktualizovat.

S ohledem na charakter vymezení PP není nutné provést pruhové značení ZCHÚ.

Státní znak na stojanu je instalován u příjezdové komunikace uvnitř venkovního areálu, v současné době v dobrém stavu. Koncem platnosti plánu péče by měla být provedena jeho kontrola, v případě potřeby vyměnit státní znak a obnovit ochranný nátěr dřevěného stojanu státního znaku.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

a) vyhlášovací dokumentace

Předmět ochrany i bližší ochranné podmínky jsou v zřizovacím předpisu definovány dostatečně, není potřeba je měnit.

b) návrhy potřebných správních rozhodnutí o výjimkách, povoleních nebo souhlasech

Jakákoliv činnost, která by mohla negativně ovlivnit hlavní předmět ochrany v ZCHÚ, je možná jen na základě výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněného druhu, kterou vydává územně příslušný orgán ochrany přírody.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Území je rekreačně využíváno, stávající způsob jeho využívání by neměl mít na předmět ochrany vliv, regulace není v současné době potřeba.

3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území

V lokalitě je instalován 1 ks infopanelu na dřevěném stojanu. V průběhu platnosti plánu péče se doporučuje provést jeho výměnu.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Navrhuje se každoroční monitoring populace letounů, s akcentem na druh uveden v předmětu ochrany – vrápence malého v době výskytu letní kolonie.

Ochranné pásmo tvoří zámecký park s významným podílem senescentních stromů a sečených travnatých ploch. Doporučuje se provést 1 x v průběhu platnosti plánu péče inventarizační průzkum potenciálně vázané bioty, tzn. zoologický průzkum letounů, saproxylofágní entomofauny, dutinové ornitofauny a pěvců.

Po úvaze OOP lze v ochranném pásmu provést inventarizační průzkum botanický a entomologický se zaměřením na skupinu lepidoptera.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)

Kalkulace byla provedena dle nákladů obvyklých opatření MŽP (NOO MŽP), které jsou vyjádřeny cenami běžných činností (v Kč), které jsou v rámci daného typu opatření obvykle realizovány. Znění NOO MŽP použito při kalkulaci je platné od 30. 3. 2022, dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/naklady_obvyklych_opatreni_mzp

Druh zásahu (činnost)	Odhad množství (např. plochy)	Četnost zásahu za období plánu péče	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Úklid netopýřího trusu a jeho likvidace	0,26 ha	10 x	36 000,-
Obnova ochranného nátěru dřevěného stojanu se státním znakem (1 ks)	1 ks	1 x	2150,-
Obnova infopanely (1 ks)	1 ks	1 x	10 500,-
N á k l a d y c e l k e m (Kč)			48 650,-

Předpokládané orientační náklady jsou stanoveny pouze s ohledem na § 68 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. Finančně-právní stránka je vždy řešena až před realizací konkrétních zásahů.

4.2 Použité podklady a zdroje informací

Anonym: Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů.
Anonym: Vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
Culek M. (1996): Biogeografické členění České republiky. – Enigma Praha, 347 pp.
Demek J., Macovčín P. eds. (2006): Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. Brno: AOPK ČR, 580 s.
Chobot & Němec (2017): Červený seznam ohrožených druhů České Republiky. Obratlovci. Příroda 34, Praha, 94 s.
Mackovčín, P. (ed.) et al. (2006). Mapy geomorfologického členění: Geomorfologické jednotky ČR 2005 Mapová příloha, s. 533-543. In: DEMEK, J.; MACKOVČÍN, P. (eds.) et al. Hory a nížiny: Zeměpisný lexikon ČR. Vydání II. Brno: AOPK ČR. 582 s., 1CD. ISBN 80-86064-99-9
Quitt E. (1971): Klimatické oblasti ČSR. Mapa 1: 500 000.
Šafář J., Kovařík P. (2012): Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Čechy pod Kosířem CZ0713723. AOPK ČR, Správa chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví a krajské středisko Olomouc. 9 s.

Zdroje online:

- Nálezová databáze ochrany přírody, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

<https://portal.nature.cz/nd/>

- Metodický pokyn k přípravě a zpracování plánů péče o národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky a jejich ochranná pásma (Aktualizovaná Osnova účinná od 1.1.2019)

https://www.mzp.cz/cz/osnova_planu_pece

- digitální vektor parcel KN: <http://services.cuzk.cz/>

4.3 Seznam používaných zkratk

GIS – geografický informační systém
IUCN – Mezinárodní svaz ochrany přírody
KN – katastr nemovitostí
LHC – lesní hospodářský celek
ND - nálezová databáze
OP – ochranné pásmo
OOP – orgán ochrany přírody
PP – přírodní památka
ÚSES – územní systém ekologické stability
WMS – webová mapová služba
ZCHÚ – zvláště chráněné území

4.4. Podklady pro plán péče zpracoval

Pro Koalici pro řeky z. s. zpracoval Ing. Marián Horváth, Ph.D. a Mgr. Petra Hanáková Bečvářová, Ph.D.

Plán péče není dílem autorským, ale úředním podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon).

5. Přílohy

- Mapy:** Příloha M1 - **Orientační mapa s vyznačením území**
- Příloha M2 - **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**
- Příloha M3 - **Mapa dílčích ploch a objektů**
- Tabulky:** Příloha T2 - **Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich**
- Vrstvy:** Příloha V1 - **Digitální grafické znázornění průběhu hranic dílčích ploch**

Přílohy

Příloha M1 - Orientační mapa s vyznačením území

Měřítko 1:5000

Podklad zdroj: ZM 10 – WMS ČÚZK

Vektor hranic EVL - zdroj: AOPK ČR, dostupné na: data.nature.cz

Příloha M2 - Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

Měřítko 1:5000

Hranice parcel – shp dostupné na <https://services.cuzk.cz/>

Podklad zdroj: Ortofoto - WMS ČÚZK

Příloha M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

Měřítko 1:10 000

Podklad zdroj: Ortofoto - WMS ČÚZK

Legenda k mapám:

- Hranice ZCHÚ
- Hranice OP
- Hranice EVL
- Hranice parcel dle KN
- Hranice dílčích ploch

Příloha T2 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
Přírodní památka Čechy pod Kosířem, katastrální území Čechy pod Kosířem, kód k.ú.: [618926]

označení dílčí plochy	výměra (ha)*	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
1	0,2669	Půda zámku a sklepní komory pod schodištěm do parku Cíl péče: Zajištění funkční letní kolonie zvláště chráněných druhů živočichů - letounů	Úklid a odvoz exkrementů	2	říjen - březen	1 x ročně

* výměra stanovena planimetrováním pomocí GIS nástroje, pozn.: naléhavost stupeň: 1 – zásah nutný (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany), 2 - zásah potřebný (jeho neprovedení neohrožuje existenci předmětu ochrany, zhorší však jeho kvalitu), 3 - zásah doporučený (odložitelný, jeho neprovedení v období platnosti plánu péče neohrožuje existenci ani kvalitu předmětu ochrany, jeho provedení však povede k jeho zlepšení).

Ochranné pásmo Přírodní památky Čechy pod Kosířem, katastrální území Čechy pod Kosířem, kód k.ú.: [618926]

označení dílčí plochy	výměra (ha)*	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
2	8,6551	Venkovní areál přiléhající budově zámku - zámecký park a dvorní trakt zámku Cíl péče: Zajištění funkční letní kolonie zvláště chráněných druhů živočichů - letounů	V současné době bez doporučeného zásahu	-	-	-

* výměra stanovena planimetrováním pomocí GIS nástroje, pozn.: naléhavost stupeň: 1 – zásah nutný (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany), 2 - zásah potřebný (jeho neprovedení neohrožuje existenci předmětu ochrany, zhorší však jeho kvalitu), 3 - zásah doporučený (odložitelný, jeho neprovedení v období platnosti plánu péče neohrožuje existenci ani kvalitu předmětu ochrany, jeho provedení však povede k jeho zlepšení).